

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ - ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ - ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΣ Αποτελεί την ενασχόληση του ανθρώπου, για την εξασφάλιση των βιοποριστικών αναγκών προς επιβίωση. Παράλληλα, προσφέρει κοινωνική καταξίωση, ψυχική ευδαιμονία και συντελεί στην αυτοπραγμάτωση του ατόμου. Το επάγγελμα ασκείται μέσα από την καταβολή τόσο πνευματικού, όσο και σωματικού μόχθου.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η σωστή επιλογή του επαγγέλματος προσφέρει οικονομική ευημερία και κατά συνέπεια το άτομο ανεξαρτητοποιείται. Ο εργαζόμενος είναι σε θέση να παρέχει τόσο στον ίδιο του τον εαυτό, όσο και στους οικείους του μια αξιοπρεπή διαβίωση. Το επάγγελμα κατά συνέπεια, καλύπτει τις πρωτογενείς ανάγκες του ανθρώπου (τροφή, στέγη, ενδυμασία), αλλά μπορεί να προσφέρει και μια ζωή γεμάτη αφθονία και ανέσεις, που κατά βάση συντελούν και στην ψυχική του υγεία. Όταν το άτομο δεν εξοικονομεί αρκετά χρήματα, διακατέχεται από έντονη ανασφάλεια για το πώς θα ανταπεξέλθει στις καθημερινές του υποχρεώσεις και δεν απολαμβάνει καλή ψυχική υγεία.

Σε κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο, η εξέλιξη της τεχνολογίας και η είσοδος της μηχανής στην παραγωγή αγαθών (βιομηχανική επανάσταση), διευκόλυνε την καθημερινότητα του ανθρώπου και απάλλαξε τον εργαζόμενο από τις βαριές και απάνθρωπες χειρωνακτικές εργασίες με τις οποίες ήταν επιφορτισμένος. Έτσι, αυξήθηκε η παραγωγή αγαθών και αναβαθμίστηκε η ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το επάγγελμα προάγει τη σύναψη κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων. Μέσα στον εργασιακό χώρο τα άτομα συλλειτουργούν, αναπτύσσουν ισχυρές σχέσεις, που αγγίζουν ορισμένες φορές τα όρια της φιλίας. Αυτό υφίσταται λόγω των κοινών ενδιαφερόντων, που τα διέπουν, που είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας, για να αναπτυχθούν δεσμοί, που θα διατηρηθούν και σε μακροπρόθεσμη βάση.

Σε κοινωνική κλίμακα, το άτομο καταξιώνεται και αισθάνεται χρήσιμο και αποδεκτό από τους συνανθρώπους του.

Μέσω της ενσυνείδητης άσκησης ενός επαγγέλματος, το άτομο αντιλαμβάνεται, πόσο σημαντική είναι η αλληλεπίδραση όλων των επαγγελματιών για την εύρυθμη λειτουργία του κοινωνικού συνόλου. Επομένως, συνειδητοποιεί τον κοινωνικό του ρόλο και οικοδομεί μια ολοκληρωμένη κοινωνική συνείδηση. Άλλωστε, μέσω του επαγγέλματος έρχεται ο άνθρωπος σε πιο στενή επαφή με τις επιταγές της κοινωνίας, τα κοινωνικά προβλήματα και τις κρατικές ανεπάρκειες. Ο συνδικαλισμός - η συλλογική δραστηριότητα ανθρώπων, που ασκούν το ίδιο επάγγελμα και δραστηριοποιούνται με στόχους την προάσπιση των κοινών τους συμφερόντων και την προβολή των διεκδικήσεών τους - ενισχύει το αίσθημα της κοινωνικής υπευθυνότητας, της διεκδίκησης αξιοκρατίας και της προσπάθειάς επίλυσης προβλημάτων, που ταλανίζουν τον κάθε εργασιακό κλάδο και κατά συνέπεια και την ευρύτερη κοινωνία.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο εργαζόμενος έχει αναπτυγμένη την αίσθηση του καθήκοντος , αισθάνεται δημιουργικός και χρήσιμος απέναντι στο κοινωνικό σύνολο.

Η εξασφάλιση οικονομικών απολαβών παρέχει στον εργαζόμενο ασφάλεια και ψυχική σταθερότητα, εφόσον δεν αισθάνεται εκτεθειμένος , όσον αφορά στην αντιμετώπιση των υποχρεώσεων της καθημερινότητας.

Ο εργαζόμενος νιώθει απέραντη ικανοποίηση, επειδή διοχετεύει δημιουργικά τα ταλέντα του και δίνει διέξοδο στη δημιουργικότητά του.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο άνθρωπος εμβαθύνει σε διάφορους τομείς, που αφορούν στο εργασιακό του αντικείμενο και αυτό τον βοηθά να αποκτήσει πνευματική οργάνωση και μεθοδικότητα.

Αναπτύσσει την κριτική του ικανότητα απέναντι σε προβλήματα , που ανακύπτουν και είναι σε πνευματική εγρήγορση , ώστε να τα αντιμετωπίσει.

Εμφανίζεται πιο δεκτικός απέναντι σε νέες ιδέες , διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες και καλλιεργεί τη φαντασία του.

Ο εργαζόμενος αυτοπραγματώνεται και ολοκληρώνεται σαν προσωπικότητα, εφόσον αναπτύσσει μέσω του επαγγέλματος τις δεξιότητες και τα δημιουργικά του ταλέντα.

ΗΘΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αναπτύσσει κοινωνικές και ανθρωπιστικές αρετές, όπως αυτές της αλληλεγγύης, της ομαδοσυνεργατικότητας, της ανιδιοτέλειας και της κοινωνικής ευθύνης. Αντιλαμβάνεται ότι για να διεκπεραιώσει την εργασία του , οφείλει να συνεργάζεται με τους συναδέλφους του και να σέβεται τη συλλογική δράση. Αποβάλλει τον ατομικισμό και τον εγωκεντρισμό και προσπαθεί να συνεισφέρει στο εργασιακό του περιβάλλον, το οποίο αποτελεί μια μικρογραφία του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου.

ΟΡΘΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

1. Ο άνθρωπος οφείλει να επιλέξει ένα επάγγελμα , με βασικό κριτήριο την κάλυψη των βιοποριστικών του αναγκών. Το επάγγελμα, είναι θεμιτό να εξασφαλίζει σε πρώτο επίπεδο τις βιοποριστικές του ανάγκες και κατόπιν να παρέχει την οικονομική δυνατότητα για ψυχαγωγία και κάλυψη δευτερευουσών αναγκών , που κάνουν τη ζωή πιο άνετη και ποιοτική. Επιπλέον το επάγγελμα οφείλει να παρέχει οικονομική ανεξαρτησία, ώστε ο άνθρωπος να πράττει κατά βούληση και να καλύπτει τις επιθυμίες του.

2. Είναι επιτακτικό, μέσω ενός ορθού επαγγέλματος να ολοκληρώνεται η ορθή ανάπτυξη του ανθρώπου. Ο εργαζόμενος καλλιεργεί τις γνώσεις του, τη φαντασία, την κρίση και την αισθητική του.
3. Είναι καθοριστικής σημασίας, το επάγγελμα να προσφέρει ψυχική ισορροπία στον εργαζόμενο, αποσυμπιέζοντάς τον από το άγχος και τη ανασφάλεια. Είναι σημαντικό το επάγγελμα να προσφέρει εσωτερική πληρότητα και ικανοποίηση, με απότοκο την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, εξαιτίας της κοινωνικής αναγνώρισης της προσφοράς του εργαζομένου.
4. Η επιλογή ενός επαγγέλματος, που διαπλάθει το ήθος ενός ανθρώπου αποτελεί ένα από τα πιο ουσιαστικά κριτήρια επιλογής αυτού. Συγκεκριμένα, καλλιεργεί τη συνέπεια, την ειλικρίνεια, την ανθρωπιά και εκλαμβάνει τον άνθρωπο ως αξία και όχι ως μέσο εκμετάλλευσης (υπερεργασία, ανασφάλιστη εργασία).
5. Ένα επάγγελμα συνιστά μια ορθή επιλογή, όταν κοινωνικοποιεί τον άνθρωπο, προάγει τις κοινωνικές του δεξιότητες και φυσικά όταν έχει άμεσο κοινωνικό αντίκτυπο και αποδοχή. Ένα αντίστοιχο επάγγελμα καλλιεργεί την κοινωνική ισορροπία, προάγει τη συνεργατικότητα, τον αλληλοσεβασμό και την αμοιβαιότητα των συναισθημάτων.
6. Τέλος, η ορθή επιλογή ενός επαγγέλματος είναι συνυφασμένη με την πολιτικοποίηση του ανθρώπου. Αυτό συμβαίνει γιατί το επάγγελμα καθιστά τον εργαζόμενο κοινωνό της πολιτικής κατάστασης, που επικρατεί, λόγω του ότι ο κάθε εργασιακός κλάδος συμβάλλει στη διαμόρφωση της εύρυθμης κοινωνικής λειτουργίας.

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΚΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ

- ➔ Ο νέος, μέσω ενός ορθού επαγγελματικού προσανατολισμού, είναι σε θέση να αντιληφθεί την πραγματική λειτουργία ενός επαγγέλματος, να θέσει στόχους και εν τέλει να αποφασίσει ώριμα για μια επιλογή, που θα καθορίσει το μέλλον και την ευτυχία του.
- ➔ Ο νέος καλείται να συνειδητοποιήσει πως όποιον επαγγελματικό κλάδο και αν επιλέξει, χρειάζεται διαρκή επιμόρφωση πάνω στο εργασιακό του αντικείμενο, ώστε να γίνεται καλύτερος και παράλληλα να συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη και άνοδο της ευρύτερης κοινωνίας. Οφείλει δηλαδή να συνειδητοποιήσει την συλλειτουργία των επαγγελματικών κλάδων, ώστε να υπάρξει μια εύρυθμη κοινωνική λειτουργία.
- ➔ Ένας ορθός επαγγελματικός προσανατολισμός ενημερώνει το μαθητή για τις εργασιακές συνθήκες, που πρόκειται να αντιμετωπίσει στο μέλλον. Αυτό επιτυγχάνεται με επισκέψεις στους αντίστοιχους επαγγελματικούς χώρους ή στα αντίστοιχα ακαδημαϊκά ιδρύματα, που βοηθούν να καταρτιστεί ο μαθητής, όσον αφορά στα ωράρια, τις ειδικές απαιτήσεις, τις οικονομικές απολαβές και το περιβάλλον εργασίας. Επιπλέον, ο μαθητής ενημερώνεται για τον κορεσμό ορισμένων επαγγελμάτων, που προτιμώνται περισσότερο από τους μαθητές, οπότε αντιλαμβάνονται την επαγγελματική απορρόφησή τους στο άμεσο μέλλον. Αυτό το γεγονός, επιτρέπει την αποφυγή επαγγελμάτων από τους νέους, που δεν θα είναι προσοδοφόρα γι' αυτούς και δε θα μπορέσουν να εξασφαλίσουν μια ποιοτική ζωή μακροπρόθεσμα.

- ➔ Ο ορθός επαγγελματικός προσανατολισμός δίνει στο νέο ερεθίσματα για εσωτερική αναζήτηση και άσκηση αυτοκριτικής. Επομένως, ο νέος γνωρίζει τις ανάγκες του, τις ιδιαίτερες κλίσεις του και απαλλάσσεται από προκαταλήψεις για ορισμένα επαγγέλματα.
- ➔ Ο επαγγελματικός προσανατολισμός δημιουργεί ευσυνείδητους εργαζομένους, έντιμους και συνεπείς, επειδή αγαπούν το επάγγελμα τους και το ασκούν με ενθουσιασμό και χαρά. Επίσης, δημιουργεί επιστήμονες, που έχουν επίγνωση του λειτουργήματος, που ασκούν. Το ασκούν δηλαδή με γνώμονα την ανθρωπιστική συνείδηση και την κοινωνική ευημερία. Τέλος, δημιουργεί καλλιτέχνες, που υπηρετούν το αισθητικά ωραίο και στοχεύουν στον εξευγενισμό του ανθρώπου, απαλλαγμένοι από στρατευμένες πολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες.

ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Είναι σημαντικό, η οικογένεια να δείξει τον δέοντα σεβασμό στην προσωπικότητα του νέου και να του παρέχει ελευθερίες, ώστε να αναπτύξει τις κλίσεις του και να αναδείξει τις δεξιότητές του. Συγκεκριμένα, οφείλει να μυεί το παιδί σε ομαδοσυνεργατικές δράσεις από πολύ μικρή ηλικία, ώστε να αντιληφθεί τα ταλέντα του και να τα αναδείξει. Εάν δηλαδή, ένα παιδί έχει ροπή προς τον αθλητισμό ή προς καλλιτεχνικές δράσεις, είναι επιτακτικό η οικογένεια να το ωθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση και πιθανώς να ακολουθήσει ένα αντίστοιχο επάγγελμα. Επιπλέον, η οικογένεια οφείλει να καλλιεργεί τον γόνιμο διάλογο και να αποστρέφεται τις συγκρούσεις και τους ανταγωνισμούς, ώστε να διοχετεύουν υψηλά ιδανικά στο παιδί, το οποίο θα διαμορφώσει μια ισχυρή προσωπικότητα, που θα ξέρει τι θέλει. Μάλιστα, είναι πολύ σημαντικό, οι γονείς να μη διέπονται και να μη μεταλαμπαδεύουν στο παιδί προκαταλήψεις, σχετικά με δήθεν επαγγέλματα κοινωνικού κύρους, που απλά ικανοποιούν τις απαιτήσεις εκείνων και όχι τις πραγματικές επιθυμίες του νέου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το σχολείο οφείλει να άρει τον τυποποιημένο τρόπο διδασκαλίας, που στηρίζεται στη στείρα αποστήθιση. Παράλληλα, οφείλει να αναβαθμίσει το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, ενισχύοντάς το με καταρτισμένο προσωπικό, που θα είναι σε θέση να διεκπεραιώσει ορθά τον εκπαιδευτικό του ρόλο (ψυχολόγους – κοινωνιολόγους). Ακόμα, το σχολείο είναι θεμιτό να πραγματοποιήσει επισκέψεις σε επαγγελματικούς χώρους, όπου θα διενεργούνται διαλέξεις και θα παρουσιάζονται ενδελεχώς διάφορα επαγγέλματα. Περαιτέρω, ο εκπαιδευτικός φορέας οφείλει να απαλλαγεί από έναν τεχνοκρατικό χαρακτήρα και να προάγει τις ανθρωπιστικές επιστήμες και όχι μόνο τον τεχνολογικό προσανατολισμό. Αυτό το γεγονός, θα θέσει το μαθητή και τις ανάγκες του στο επίκεντρο και θα τον οδηγήσει σε μια επαγγελματική επιλογή, απόλυτα συνυφασμένη με τα ταλέντα του.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΣ : Η συστηματική απόκτηση γνώσεων, οι οποίες ειδικεύονται σε έναν συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης, της τέχνης και της εργασίας. Στόχος είναι η άρτια κατανόηση ενός γνωστικού αντικειμένου, έτσι ώστε να αποκτηθεί η μεγιστοποίηση της απόδοσης ενός ανθρώπου.

ΑΙΤΙΑ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

- ★ Η δημιουργία νέων επιστημών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της τεχνολογίας επιτάσσει την ειδική γνώση. Η ανάγκη να εμβαθύνει κάποιος στην επιστήμη, στην τέχνη και στην εργασία απορρέει από το πλήθος των γνώσεων, που αν προσεγγιστεί επιφανειακά δε θα ωφελήσει την πρόοδο της κοινωνίας.
- ★ Η ανάγκη των ανθρώπων να δημιουργήσουν **αγαθά υψηλής ποιότητας**, που θα αναβαθμίσουν την καθημερινότητά του.
- ★ Η τάση για **μεγιστοποίηση και βελτιστοποίηση της παραγωγικότητας**, στο πλαίσιο μια καταναλωτικής κοινωνίας και ανταγωνιστικής κοινωνίας.
- ★ Η **ιμπεριαλιστική πολιτική των χωρών** και ο έντονος **οικονομικός ανταγωνισμός**, που επιστρατεύει την ελίτ των επιστημόνων και των εργαζομένων, για να αποδόσει τα μέγιστα των δυνατοτήτων της.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

1. **Ο άνθρωπος εμβαθύνει στο γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης ή τέχνης** και προσεγγίζει το επάγγελμά του ενδελεχώς. Με τον τρόπο αυτόν περιορίζει σημαντικά την πιθανότητα λάθους ή αστοχίας, που μπορεί να του κοστίσει τόσο οικονομικά, όσο και ηθικά.
2. **Ο ανθρώπινος νους απελευθερώνεται από προκαταλήψεις** και δεισιδαιμονίες, εφόσον η εξειδικευμένη γνώση ερμηνεύει σε βάθος και με ορθολογικό τρόπο τα φυσικά και κοινωνικά φαινόμενα και δεν αφήνει περιθώρια λογικής αμφισβήτησης.
3. **Οι επιστήμες και οι τέχνες εξελίσσονται με ταχείς ρυθμούς**, επειδή ανοίγουν νέες μέθοδοι έρευνας.
4. **Αύξηση της παραγωγής** και συνεπώς **οικονομική πρόοδος** των κοινωνιών, μέσω της ταχύτερης και πιο βελτιωμένης παραγωγής αγαθών.
5. **Μεθοδικότερη οργάνωση της εργασίας**, η οποία συντελείται σε πιο γρήγορους ρυθμούς, με αποτέλεσμα την εξασφάλιση ελεύθερου χρόνου και συνεπώς την απόκτηση μιας ποιοτικότερης καθημερινότητας.
6. **Περιορίζεται η ανεργία** σε σημαντικό βαθμό, εξαιτίας του κατακερματισμού της γνώσης και της δημιουργίας ποικίλων ειδικευμένων εργασιακών κλάδων.
7. Η συνεργασία ειδικευμένων επιστημόνων μπορεί **να επιλύσει σοβαρά φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας** (π.χ. περιβαλλοντική κρίση) , εξαιτίας της εντρύφησης των επιστημόνων σε γνώσεις παντός επιστητού.
8. Η εξειδίκευση **παρέχει ασφάλεια στον εργαζόμενο** , όσον αφορά στη διεκπεραίωση των εργασιακών του καθηκόντων και του εμφυσά αυτοπεποίθηση, γεγονός αποδοτικό για την εργασία , που ακολουθεί. Έτσι, αξιοποιεί στο έπακρο όλες τις δυνατότητές του και γίνεται επιδέξιος και περιζήτητος επαγγελματίας.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

- Ο εργαζόμενος αδυνατεί να έχει σφαιρική αντιμετώπιση των πραγμάτων, Αυτό υφίσταται , επειδή εστιάζει σε ένα γνωστικό αντικείμενο και οδηγείται αυτόματα στη μονομέρεια και την τυποποίηση.
- Επέρχεται **κοινωνική απομόνωση** και περιθωριοποίηση του ανθρώπου λόγω της μονόπλευρης και συχνά δογματικής αντίληψης των πραγμάτων. Συχνά, ο εξειδικευμένος άνθρωπος παρουσιάζει έλλειψη γενικών πολιτικών και κοινωνικών γνώσεων, γεγονός που τον καθιστά ανιαρό για τους ανθρώπους , τους οποίους συναναστρέφεται.
- Επέρχεται **ανία και έλλειψη ενδιαφέροντος και στον ίδιο τον εργαζόμενο**, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με συγκεκριμένα εργασιακά καθήκοντα, που δεν του επιτρέπουν την εξέλιξη και την δημιουργική φαντασία. Αυτό έχει ως απότοκο , την απουσία ενδιαφέροντος για την άσκηση εργασίας, τη μελαγχολία και την καταθλιπτική συμπεριφορά.
- Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο ότι άνθρωποι υπερβολικά εξειδικευμένοι πάνω σε ένα εργασιακό ή επιστημονικό κομμάτι , **να συγκεντρώνουν απόλυτη εξουσία και δύναμη, κατέχοντας το μονοπώλιο** και οδηγώντας πολλούς συναδέλφους στην ανεργία ή τη στυγνή εκμετάλλευση.
- Ο κλάδος της επιστήμης μπορεί **να απωλέσει τον ανθρωπιστικό της χαρακτήρα** και να έχει ως αυτοσκοπό την εξασφάλιση οικονομικού κέρδους.